mib a-st 1927 geoloogia ja mineraloogia prof-na Turu rootsi ülikoolis. — Eesti seisukohalt omab H. tähtsust oma kahe uurimusega Eesti pinnakatte üle „Materialien zur Kenntnis der pleistozänen Bildungen in den russischen Ostseeländern“ (*Fennia* XXXIV, nr. 2, 1913), „Über die Entwicklung der Oberflächenformen in den russischen Ostseeländern und angrenzenden Gouvernements in der Quartärzeit“ (*ibid.*, nr. 3). Olgugi osaliselt vananenud, moodustavad need tööd tänaseni peamise ülevaate Eesti jääaegsete moodustiste üle.

Vem och vad? (1930); isikl. saadud andmed. *A. L.*

HAUSEN, Reinhold Theodor, soome ajaloolane ja arhivaar, sünd. 9. X 1850 ukj. Ahvenamaal, õppis Helsingi ülikoolis, sai filosoofia kandidaadiks 1876 ja omandas dr. phil. astme 1881. H. teenis a-st 1872 Soome riigiarhiivis ja oli selle juhataja 1883—1916. Ta on korduvalt viibinud arhiivide uurimise otstarbel ka Baltimail, töötanud põhjalikumalt Tallinna linnaarhiivis, kopeerides Soomesse puutuvaid keskaegseid ürikuid. H-l on suuri teeneid Soome riikliku arhiivinduse korraldamisel; mitmed tema poolt väljaantud ürikutekogud sisaldavad andmeid ka Eesti ala kohta. Neist on Eesti ajaloouurimise seisukohalt tähtsaim „Finlands medeltidsurkunder“ I—VIII (Helsingi, 1910—1935). H. oli Õp. E. S-i kirjavahetajaliige a-st 1883 ja valiti a. 1939 seltsi auliikmeks.

Kansallinen elämäkerrasto II (1929); Vem och vad? (1930). *O. L.*

HEHN, Karl Georg Franz, baltisaksa põllumajandusteadlane, sünd. 25. IV 1825 vkj. Tartumaal Otepää kirikuõpetaja pojana, õppis Tartu gümnaasiumis ja 1838—42 Tartu ülikoolis põllumajandust, lõpetas kursuse cand. oec. astmega; ta oli koduõpetajaks Peterburis ja Pihkva kub., 1850—52 Tartu veterinaarinstituudi põllumajanduse õpetaja, 1852—57 Tartu ülikooli raamatukogu abijuhataja ja omandas 1858 mag. oec. astme. A-il 1860—68 oli H. Liivimaa Üldkasuliku ja Ökonoomilise Sotsieteedi sekretär, toimetas kuni 1865 ühtlasi ajakirja „Livländische Jahrbücher der Landwirthschaft“ ja 1863—68 ajakirja „Baltische Wochenschrift für Landwirthschaft, Gewerbefleiss und Handel“, milledes avaldas hulga artikleid. H. teotses 1868—73 Riia polütehnikumi põllumajanduse prof-na, 1870—73 samuti põllumajanduse osakonna dekaanina, siirdus 1873 Tartu ülikooli põllumajanduse ja tehnoloogia erakorraliseks prof-ks; surn. 19. II 1875 vkj. Tartus. — H. on esimesi silmapaistvaid kohalikkude põllumajanduslikkude käitiste (ka talukäitiste) uurijaid ja sellesisulise statistika rajajaid. Ta juhtival osavõtul korraldati esimene Balti põllumajanduse kongress ja teostati esimesed Balti põllumajanduslikud kesknäitused, esimene neist a. 1865 Riias. H-i agraarstatistilise sisuga töist mainitagu „Die Intensität der livländischen Landwirthschaft“ I (Tartu, 1858; magistritöö), ülevaated 1861. a. teostatud uurimisreisudest „Bericht... über einige landwirthschaftliche Excursionen“ (Livländische Jahrbücher der Landwirthschaft, 15. kd., 1. vihk, 1862, lk. 1—60), „Bericht... über einen landwirthschaftlichen Ausflug nach Lettland“ (*ibid.*, 2. vihk, lk. 313—367) ja 1864. a. ettevõetud samasisulisest reisust („Baltische Wochenschrift“ 1866, nr. 34—41 ja 46).

„Baltische Wochenschrift“ 1875, nr. 7, 9 ja 10/11; Левицкій I (1902) jm. saadud andmed. *J. O.*

***HEIBERG, Marie,** kirjanik, sünd. 29. VIII 1890 vkj. Urvastes kingsepa tütrena, õppis Urvaste valla-, Sangaste khk-koolis ja täiendas enda haridust Tartus eratundide varal. Ta on viibinud esmakordselt 1919 ja pidevalt a-st 1923 Tallinnas Seevaldi närvihaiglas.

M. Kampmaa, Eesti kirjandusloo peajooned IV (1936), lk. 173 jj.; Urvaste koguduse õpetajalt J. Valk'ilt saadud andmed. *T.*

HEINRICH I, Saare-Lääne piiskop, oli dominiiklaste ordu liige, määrati paavsti legaadi Moodena Wilhelmi (vt.) poolt 1234 Saare-Lääne piiskopiks piisk. Gottfriedi asemele; surn. 1260. ja 1262. a. vahel. — Piiskopkonnast alati eemal viibinud Gottfried oli maa ning kiriku valitsemise jätnud hooletusse. Asunud piiskopkonna tegelikule korraldamisele, hakkas H. parandama oma vahekorda orduga, et saada abi tõrkujate vasallide vastu. Ta tegi saarlastega, kes pärast Saule lahingut (1236) olid enese vabastanud, 1241 ordumeister Andreas von Velven'i kaudu lepingu, rajas kirikliku keskkoha, katedraalkiriku ja toomkapiitli Vana-Pärnus (Perona's)